

P6_TA(2007)0160

Situácia žien so zdravotným postihnutím v Európskej únii

Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. apríla 2007 o situácii žien so zdravotným postihnutím v Európskej únii (2006/2277(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím prijatý Valným zhromaždením OSN 13. decembra 2006,
  - so zreteľom na Manifest európskych žien so zdravotným postihnutím prijatý Európskym fórom pre osoby so zdravotným postihnutím 22. februára 1997,
  - so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie¹,
  - so zreteľom na Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých (2007),
  - so zreteľom na článok 13 Zmluvy o založení Európskeho Spoločenstva,
  - so zreteľom na oznámenie Komisie nazvané „Rovnaké príležitosti pre osoby so zdravotným postihnutím – Európsky akčný plán“ (KOM(2003)0650),
  - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A6-0075/2007),
- A. keďže Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „dohovor“) uznáva, že ženy a dievčatá s postihnutím sú vo svojich rodinách, ako aj vo vonkajšom svete často vystavené vyššiemu riziku násillia, narušenia fyzickej integrity, zneužívaniu, opusteniu alebo nedostatočnej starostlivosti, zlému zaobchádzaniu alebo využívaniu,
- B. keďže dohovor zdôrazňuje aj potrebu začlenenia rodového hľadiska do každého úsillia o presadzovanie riadneho užívania ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím,
- C. keďže dohovor uznáva právo všetkých osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sú vo veku vhodnom na vstup do manželstva, uzatvoriť manželstvo a založiť si rodinu,
- D. keďže takmer 80 % žien so zdravotným postihnutím je obeťou psychického a fyzického násillia a keďže riziko sexuálneho násillia je u nich väčšie ako u ostatných žien; uvedomujúc si, že násillie nie je len častým javom v živote žien so zdravotným postihnutím, ale niekedy je aj príčinou ich zdravotného postihnutia,
- E. keďže osoby so zdravotným postihnutím predstavujú rozmanitú skupinu obyvateľstva a činnosti navrhnuté na ich podporu musia zohľadňovať túto rozmanitosť a skutočnosť, že niektoré skupiny, akými sú napríklad ženy so zdravotným postihnutím, čelia dodatočným ťažkostiam a viacnásobnej diskriminácii,

---

¹ Ú. v. ES C 364, 18.12.2000, s. 1.

- F. keďže podľa výskumu uskutočneného v členských štátoch sú to najmä matky detí so zdravotným postihnutím, ktoré podnikajú kroky (zdravotné, vzdelávacie, administratívne atď.) zamerané na získanie informácií o zdravotnom postihnutí svojho dieťaťa a vyhľadanie najlepších riešení, ako sa s ním vyrovnat’,
- G. keďže zodpovednosť za zdravotne postihnuté a závislé osoby berú na seba zvyčajne ženy a to v určitých prípadoch pri absencii zariadení starostlivosti znamená, že musia opustiť trh práce,
- H. keďže inštitúcie EÚ, ako aj ústredné a regionálne orgány členských štátov musia uskutočňovať akcie zamerané na to, aby sa rovnosť medzi osobami stala skutočnou a efektívnou, a keďže Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých (2007) by na to mal slúžiť ako katalyzátor,
- I. keďže ženy so zdravotným postihnutím sú obeťami viacnásobnej diskriminácie z dôvodu pohlavia, rasy a zdravotného postihnutia a podstupujú väčšie riziko chudoby a sociálneho vylúčenia,
- J. keďže rovnosť pri zaobchádzaní so ženami so zdravotným postihnutím a matkami detí so zdravotným postihnutím patrí medzi základné ľudské práva a predstavuje morálny záväzok,
1. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili odstránenie existujúcich bariér a prekážok vrátane architektonických bariér v záujme zrovnoprávnenia účasti zdravotne postihnutých žien a dievčat na rodinnom, politickom, kultúrnom, sociálnom a profesijnom živote, predovšetkým lepším vykonávaním právnych predpisov Spoločenstva o boji proti diskriminácii a taktiež o rodovej rovnosti, ako aj väčším využívaním možností, ktoré ponúkajú príslušné programy Spoločenstva a Európsky sociálny fond;
  2. vyzýva členské štáty, aby vo všetkých vnútroštátnych, regionálnych a miestnych politikách, najmä v tých, ktoré sa týkajú územného plánovania, vzdelávania, zamestnania, bývania, dopravy, zdravotných a sociálnych služieb, plne zohľadnili potreby osôb so zdravotným postihnutím a osobitné potreby žien;
  3. žiada Komisiu a členské štáty, aby prijali a vykonali nevyhnutné opatrenia na pomoc ženám so zdravotným postihnutím, aby mohli postupovať v oblastiach spoločenského, kultúrneho, politického a profesionálneho života, v ktorom sú zatiaľ príliš málo zastúpené;
  4. vyzýva vnútroštátne a regionálne orgány, aby pomocou primeraných prostriedkov presadzovali a financovali inovatívne politiky a služby, ktoré budú riešiť rodovú príslušnosť a zdravotné postihnutie, najmä pokiaľ ide o osobnú pomoc, mobilitu, zdravie, vzdelávanie, odborné vzdelávanie, celoživotné vzdelávanie, zamestnanie, nezávislý život a sociálne zabezpečenie;
  5. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaviedli do praxe účinné právne predpisy a politiky zamerané na ženy a deti, ktoré zabezpečia, že prípady vykorisťovania, násillia a pohlavného zneužívania osôb so zdravotným postihnutím v mieste bydliska a mimo neho budú odhalené, prešetrené a v prípade potreby trestne stíhané; v tejto súvislosti navrhuje, aby sa venovala osobitná pozornosť najmä ženám so zdravotným postihnutím, ktorým ich zdravotné postihnutie bráni konať vo svojom mene, a aby sa vypracovali preventívne opatrenia s cieľom predísť akýmkoľvek rozdielom, pokiaľ ide o právo žien na zachovanie osobnej integrity a sexualitu, bez ohľadu na to, či trpia alebo netrpia zdravotným

postihnutím;

6. je šokovaný skutočnosťou, že u žien so zdravotným postihnutím je trikrát väčšia pravdepodobnosť, že sa stanú obeťami násillia, ako u žien bez zdravotného postihnutia, a preto vyzýva k tomu, aby sa program Daphne použil aj na boj proti takémuto typu násillia;
7. poukazuje na to, že je dôležité aktívne bojovať proti vylúčeniu ľudí so zdravotným postihnutím už od detstva;
8. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporili pilotné projekty a overené postupy pre integračné zariadenia od materských škôl, škôl a odbornej prípravy až po profesionálny život;
9. zdôrazňuje, že EÚ by mala podniknúť všetky možné kroky vrátane legislatívnych opatrení s cieľom zmodernizovania systému pomoci EÚ a zvýšiť finančné prostriedky určené ženám a dievčatám so zdravotným postihnutím;
10. vyzýva členské štáty, aby riešili nedostatok primeranej zdravotnej starostlivosti pre ženy so zdravotným postihnutím zabezpečením odborného zdravotného personálu a príslušnej infraštruktúry;
11. vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi preskúmala konkrétne zdravotné problémy a problémy zdravotnej starostlivosti týkajúce sa žien so zdravotným postihnutím so zameraním na prevenciu a informácie;
12. domnieva sa, že existuje vzťah medzi postihnutím a nižšou dosiahnutou úrovňou vzdelania, čo má neskôr vplyv na mieru pracovnej aktivity;
13. vyjadruje svoje znepokojenie nad skutočnosťou, že ženy so zdravotným postihnutím dosahujú jednu z najnižších vzdelanostných úrovní a preto majú vážne ťažkosti pri získaní prístupu na trh práce, zotrvaní na ňom a pri kariérnom postupe; zdôrazňuje, že ľudia so zdravotným postihnutím by mali mať rovnaké možnosti študovať a právo prístupu na trh práce v záujme získania samostatnosti; domnieva sa, že ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím by mali byť podporované v snahe o získanie vzdelania a zamestnania na základe svojich možností a záujmov, nie na základe svojich nedostatkov;
14. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali presadzovanie zásady všeobecného prístupu k životnému priestoru, tovaru a službám s cieľom umožniť ženám so zdravotným postihnutím získať čo najviac samostatnosti;
15. žiada Komisiu a členské štáty, aby s ohľadom na skutočnosť, že v mnohých situáciách sú informačné a telekomunikačné technológie základným nástrojom integrácie osôb so zdravotným postihnutím; prijali príslušné opatrenia na odstránenie rozdielov v miere digitalizácie na základe rodového rozmeru s cieľom umožniť ženám so zdravotným postihnutím prístup k informačným a telekomunikačným technológiám a ich využívanie za rovnakých podmienok ako muži;
16. domnieva sa, že s cieľom zlepšiť prístup na trh práce pre osoby so zdravotným postihnutím a umožniť im stať sa aktívnejšími a rozvíjať svoje schopnosti by sa mali využiť všetky možné motivačné opatrenia vrátane daňového zvýhodnenia, aby to podporilo ochotu zamestnávateľov zamestnať osoby so zdravotným postihnutím a prispôsobiť pracovný čas

potrebám rodičov, ktorí vychovávajú deti so zdravotným postihnutím;

17. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pri svojom úsilí zvýšiť zamestnanosť žien so zdravotným postihnutím zabránili diskriminácii zo strany zamestnávateľov pri prijímaní žien so zdravotným postihnutím;
18. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa v otázke zdravotného postihnutia zaviedol koncept flexibility ako uznanie skutočnosti, že každá postihnutá osoba má rozdielne potreby, s cieľom zabezpečiť, aby v spoločenstve občanov založenom na rozmanitosti bolo možné prispôbiť pomoc každej jednotlivkej situácii;
19. domnieva sa, že vytvorené opatrenia by mali byť zamerané na väčšiu integráciu;
20. zdôrazňuje, že sú to práve ženy, kto sa vo väčšine prípadov stará o ľudí so zdravotným postihnutím, a preto považuje za nevyhnutné vypracovať opatrenia na zvýšenie sociálneho povedomia s cieľom zaistiť, aby sa do tejto práce zapojili aj muži;
21. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa snažili preniesť zodpovednosť za starostlivosť a účasť osôb so zdravotným postihnutím na spoločnosť ako celok, nielen na rodiny týchto osôb, a aby pri vytváraní politik zohľadnili osobitnú obetavosť žien, ktoré zodpovedajú za osoby so zdravotným postihnutím, a situáciu tých osôb, väčšinou príbuzných, ktoré preberajú zodpovednosť za osoby so zdravotným postihnutím; považuje za potrebné zdôrazniť skutočnosť, že túto prácu vykonávajú prevažne ženy, ktorých sa z tohto dôvodu zvlášť dotýkajú reštriktívne opatrenia vo verejných opatrovateľských službách, a to ako platených opatrovateliek či ako príbuzných;
22. žiada Komisiu a členské štáty, aby prijali nevyhnutné opatrenia na podporu úsilia rodín a organizácií, ktoré poskytujú pomoc ľuďom so zdravotným postihnutím a ich príbuzným;
23. považuje za potrebné, aby sa prijali rôzne podporné opatrenia, aby ľudia so zdravotným postihnutím a ich rodiny mohli viesť normálny život za rovnakých podmienok, ako ľudia bez zdravotného postihnutia a ich rodiny, ako aj podporné opatrenia pre tých (väčšinou príbuzných), ktorí preberajú hmotnú a sociálnu zodpovednosť za osoby so zdravotným postihnutím, často im venujú všetok svoj čas a dostávajú sa tak do izolácie, a to vo veľkom počte prípadov vyžaduje podporu na viacerých úrovniach; poukazuje na to, že v súčasnosti ide väčšinou o ženy v platenej či neplatenej pozícii; domnieva sa, že tento druh zodpovednosti sa netýka výhradne jedného pohlavia a že je potrebné aktívne bojovať proti názoru, ktorý presadzuje prenesenie zodpovednosti na ženy;
24. navrhuje, aby členské štáty zosúlادili na miestnej úrovni pravidlá, ktorými sa riadi parkovanie osôb so zdravotným postihnutím, a zväzili zníženie cestovného pre tých, ktorí osoby so zdravotným postihnutím sprevádzajú;
25. uznáva, že jedným z hlavných cieľov, na ktorý by sa EÚ mala zamerať, je zlepšenie kvality života osôb so zdravotným postihnutím a ich rodín a ich úplné začlenenie do spoločnosti;
26. zdôrazňuje potrebu zviditeľniť a zlepšiť obraz o ženách so zdravotným postihnutím v médiách, ktoré budú širokú verejnosť viac informovať o ich každodennom živote a poskytnú im väčšie príležitosti, aby sa vyjadrili a mali účasť na spoločenskom a politickom živote;

27. zdôrazňuje, že je dôležité, aby členské štáty uznali základné právo žien so zdravotným postihnutím na vlastnú sexualitu a právo založiť si rodinu;
28. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaviedli do praxe právne predpisy, ktoré zabezpečia nezávislý život ženám a mužom so zdravotným postihnutím a uznajú, že je to ich základné právo, ktoré sa musí dodržiavať;
29. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že deti, mladí ľudia a dospelí so zdravotným postihnutím majú potrebné podmienky na nezávislosť a sebaurčenie a pritom venovali osobitnú pozornosť otázkam rovnosti;
30. uznáva, že ženy s postihnutím sa stretávajú s diskrimináciou v prístupe dokonca aj v súvislosti s jestvujúcimi službami pre nezávislý život a zdravotnými službami;
31. poukazuje na úlohu, ktorú zohráva výchova detí oboch pohlaví pri budovaní budúcej spoločnosti a zdôrazňuje, že sa musí vyvinúť úsilie zamerané na zabezpečenie toho, že zdravotné postihnutie nebude prekážkou pre ich účasť v spoločnosti na základe rovnakých príležitostí a práv, aby sa vytvorila atmosféra spolupráce a integrácie, zvýšenia informovanosti o zdravotnom postihnutí na školách, čo je pre uskutočnenie tejto myšlienky nevyhnutným nástrojom;
32. zdôrazňuje dôležitú úlohu mimovládnych organizácií zaoberajúcich sa ženami so zdravotným postihnutím a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ich podporovali;
33. zdôrazňuje potrebu zozbierať aktuálne údaje v oblasti zdravotného postihnutia rozdelené podľa pohlavia a uskutočniť výskum s využitím rodových ukazovateľov s cieľom zistiť skutočnú situáciu žien a dievčat so zdravotným postihnutím;
34. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť starostlivosť v oblasti reprodukčného zdravia žien so zdravotným postihnutím venovaním pozornosti hľadiskám, akými sú plánované rodičovstvo, zdravotné služby a informácie o materstve, aby dokázali vytvoriť vzťahy, ktoré sú rovnocenné, zodpovedné a uspokojivé;
35. zastáva názor, že politika EÚ by mala viac podnecovať organizácie zamestnávateľov, odborové zväzy a mimovládne organizácie k vypracovaniu účinnejších spôsobov pomoci osobám so zdravotným postihnutím;
36. vyzýva Komisiu, aby uľahčila vytvorenie takej siete pre ženy so zdravotným postihnutím v rámci celej EÚ a v kandidátskych krajinách, ktorá umožní výmenu najlepších postupov, budovanie kapacít a posilnenie postavenia v spoločnosti;
37. zdôrazňuje, že ženám so zdravotným postihnutím je potrebné zabezpečiť voľný prístup k novým audiovizuálnym prostriedkom;
38. pripomína Komisii, že skutočným východiskom pre poskytovanie riešení, služieb a podpory, vytváranie politik, pridelovanie prostriedkov a meranie dosahu politik na situáciu osôb so zdravotným postihnutím je dôkladná znalosť tejto problematiky a sociálneho modelu zdravotného postihnutia zameraného na bariéry spoločnosti v protiklade s lekárskeho modelom zdravotného postihnutia, ktorý sa zaoberá zdravotným postihnutím iba z lekárskeho hľadiska;

39. pripomína členským štátom zásadný význam ich spolupráce pri podporovaní a zlepšovaní situácie žien a dievčat trpiacich akýmkoľvek druhom zdravotného postihnutia;
40. vyzýva členské štáty, aby podporili občianske iniciatívy zamerané na podporu osôb so zdravotným postihnutím;
41. pripomína dôležitú úlohu sociálnych partnerov, podnikov a občianskej spoločnosti a najmä organizácií žien a rodičov s deťmi so zdravotným postihnutím pri podpore a presadzovaní rovnosti príležitostí, prístupu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce a k celoživotnému vzdelávaniu s náležitým ohľadom na ich osobitné potreby;
42. vzdáva úctu práci združení rodičov, zvyčajne vytvorených a vedených matkami detí so zdravotným postihnutím, ktoré prostredníctvom svojich organizácií a internetových stránok zhromažďujú informácie (o špecializovaných zdravotných centrách, predpisoch v oblasti školskej dochádzky, sociálnom zabezpečení atď.), čím pomáhajú ostatným rodičom a zvyšujú povedomie verejných orgánov;
43. vyzýva členské štáty, aby informovali Európsky parlament a Komisiu o situácii žien a dievčat so zdravotným postihnutím, podobne ako informujú v správach pre ich krajinu, a o opatreniach, ktoré prijali na splnenie Dohovoru OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie voči ženám;
44. domnieva sa, že zdravotné postihnutie treba považovať za prirodzený jav, ktorý je súčasťou každodenného života, a nie za abnormálny prvok; poukazuje na to, že vždy budú existovať občania so zdravotným postihnutím a je preto samozrejmé, že zdravotné postihnutie je neoddeliteľnou súčasťou spoločnosti;
45. je presvedčený, že je potrebné podporovať väčší rozvoj a využitie technológií a dostupných prostriedkov na odstránenie znevýhodňujúceho prostredia, ktoré nie je priateľské pre osoby so zdravotným postihnutím; domnieva sa, že vývojové práce sa majú zakladať na skutočnosti, že muži a ženy majú niekedy odlišné potreby;
46. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby presadzovali rovnosť životných podmienok dievčat a chlapcov a žien a mužov so zdravotným postihnutím;
47. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, Rade Európy a generálnemu tajomníkovi OSN.